

■ Gamvik kreative senter

- Lokalsamfunnets eget utviklingsverktøy

Gamvik kreative senter er utviklingsaktør og næringshage for fiskeværet Gamvik og det tilhørende Slettnes naturreservat. Hovedsiktet er å skape innovativ og bærekraftig bygde- og næringsutvikling gjennom målrettet videreutvikling og nyetableringer i lokalsamfunnet. Gamvik Kreative Senter fungerer som overbygning, "paraphy", utvikler og rådgiver for lokale bedrifter, lag/foreninger, lokalsamfunnsengasjerte enkeltpersoner og nyetablerere. Senteret er under tiden også deltaker i det nasjonale pilotprosjektet "Kommunene som førstelinje i småskala næringsutvikling" – et 'partnerskap' mellom Fylkesmann, Finnmark fylkeskommune, Innovasjon Norge og Gamvik kommune.

BAKTEPPE: STRUKTURELL KRISE

For ikke mer enn en håndfull år siden og knapt nok dét, lå det gamle og ærverdige fiskeværet Gamvik på nordspissen av Nordkynhalvøya og fastlands-Europa nede for telling, nærmest med brukket rygg. Absolutt all næringsvirksomhet på det stedet som bare for tre tiår tilbake var et kommunalt administrasjonssenter med 6-700 innbyggere, var fullstendig utradert. De arbeidsføre borgerne flyttet vekk i hoptell. Snaut hundre mennesker var igjen. Kommuneadministrasjonen la fram budsjettinnstilling om å legge ned skole og barnehage. Hva kunne gjøres lokalt? Legge bygda ut "for salg" i media, slik et annet lokalsamfunn i krise i Finnmark gjorde for noen år tilbake?

NY GiV

Det ble til at noen ildsjeler dannet utviklingsselskapet Gamvik i Vekst (GiV). Primærfunksjonene i lokalsamfunnet skulle tilbake igjen. Nye tanker skulle smies og settes ut i live: Ny næringsutvikling for at folk skulle ha et utkomme og for at innbyggertallet skulle vokse seg til et bærekraftig framtidrettet nivå. Men et lokalsamfunn lever ikke av at innbyggerne har "til salt i maten" alene. Grunnlaget for utvikling av bygdas 'sosiale kapital' må mobiliseres. Fritidstilbud, kultur og næring går hånd i hånd når lokalsamfunnets vekst og omstilling er siktemålet.

SENTER FOR KREATIVT UTVIKLINGSARBEIDE

Så når man på fylkesnivå i 2003 forsøksvis valgte å gå for en etablering av noen få utvalgte 'kreative sentre' i Finnmarkspesiferien, var dette som "hånd i hanske" i forhold til GiVs arbeid – både i form og innhold. Vi var en av fire som ble plukket ut.

I dag er vi en slags kryssning mellom en lokalsamfunnsbasert næringshage og en form for bygdeutviklings-"tenketank" for stedet. På den ene siden yter vi bistand til potensielle nyetablerere, stedets befolkning og lag/foreningslivet i møtet med dagens forvaltningsvirkelighet. På den andre siden skal og bør stedets bedrifter og øvrige virksomheter stimuleres til utvikling og nytenking.

RESULTATER

Hva har skjedd i løpet av de siste årene? Har satsningen båret frukter?

Fiskeværet Gamvik er i dag et lokalsamfunn med bedriften Gamvik Seafood som motor. Investorer fra USA til innovativ kongekrabbeproduksjon for det amerikanske markedet er skaffet til veie; foruten investorer fra Ålesund til framtidrettet hvitfisk-produksjon for Europa. Firmaet, som i fjor hadde en omsetning på 40 millioner kroner og som pr. i dag står for tilnærmet halvparten av landets samlede eksport av kongekrabbe, sysselsetter i hovedsesongen om lag 30 ansatte. Reiselivsbedriften Nordkyn Turistsenter har rustet opp stedets gjestgiveri og pub i tråd med våre dagers forventninger i markedet, og ikke minst restaurert og startet drift en av landets mest kjente fyrstasjoner – Slettnes fyr. Butikk, postkontor, bensinstasjon, kafé og frisør er tilbake igjen. De første midlene til en utbedring av havneforholdene er på plass. Antall båter i hjemmeflåten øker. Så godt som alle arbeidsplassene som er

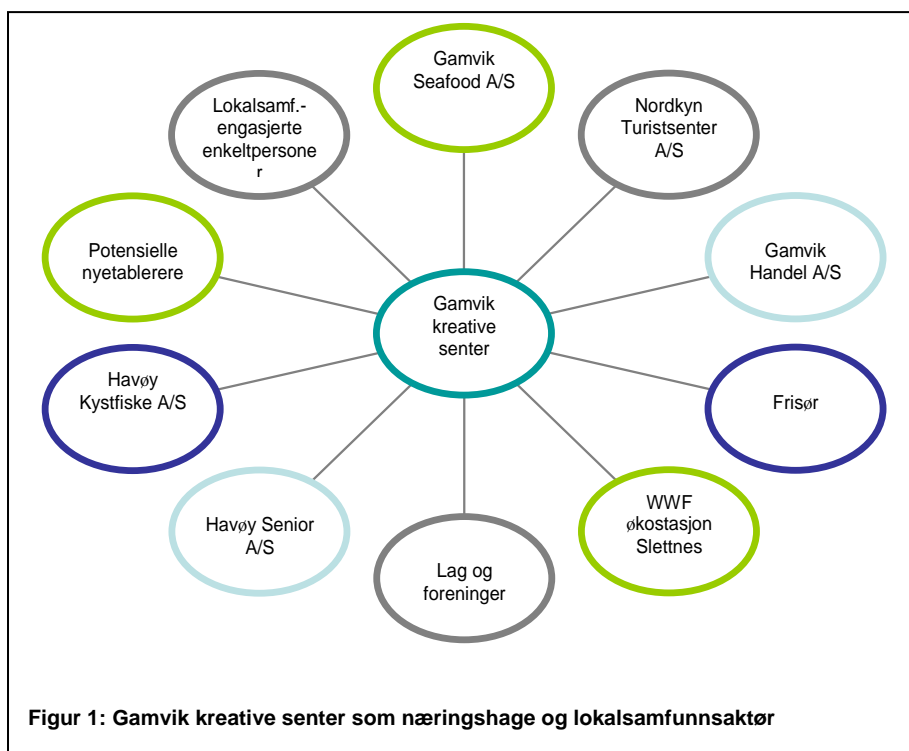
skapt er besatt av såkalt 'unge voksne'. Skole og barnehage er trygget. Befolkningsutviklingen er snudd til positive tall. Folkemøter og en lokal arbeidsgruppe har vært brukt som en vesentlig innspillsfaktor i en fase. Gamvik-festivalen ble blåst til live igjen i fjor. Senteret har også kommet med innspill og formidlet synspunkter i forhold til utviklingen av lokalsamfunnet til det offentlige som gjennom massemedia.

ORGANISERING

Som en direkte følge av de resultatene som har blitt skapt, har senteret siden årsskiftet vært bemannet med en fulltidsansatt. Dessuten har deltakelsen i det nasjonale pilotprosjektet "Kommunene som førstelinje i småskala næringsutvikling" en egen prosjektleder.

Det avsettes forholdsvis mye tid og krefter til samhandling og idéutvikling ved senteret. Fortrinnsvis i form av daglige møter. Her inngår foruten de to ovennevnte også styrets representant.

Vi er dessuten nå inne i en prosess i forhold til næringshagefunksjonen, der Gamvik kreative senter som sådan vil stå som overbygning ved en inngåelse av avtalen om et mer inkluderende arbeidsliv (IA) med Trygdeetatens Arbeidslivssenter i Finnmark.

UTVIKLING AV LOKALSAMFUNNET I GLOBALISERINGENS TIDSALDER

For mange kan troen på en framtidsrettet småsamfunnutvikling i dagens på mange måter globale og mobile nettverkssamfunn fortone seg som den reneste anakronisme. Økt individualisering, geografisk mobilitet og mediavirkeligheten har i økende grad frikopledd oss fra vår nærmiljø og det lokale samfunn. Men betyr det at en bærekraftig oppblomstring og varig trendendring i et lite samfunn som Gamvik er det samme som "å tro på nissen"? Vi tror ikke det! Men det vi derimot *må* ta inn over oss, er at enda mer av 1970-tallets løsninger – hvor det var det frivillige organisasjonslivet som kom inn som bindeleddet og den mobiliserende kraften i det segmenterte industrisamfunnets mange oppsplintrende roller i den lokale hverdagen – ikke er noen medisin for dagens virkelighet. Klokka kan denne sammenhengen ikke fåes til å gå bakover. Det vi imidlertid har tro på, er at en utvikling av en lavterskel-arena som for eksempel et kreative senter, kan være en vei å gå på lokalplan for å mobilisere det sivile samfunn. Men dette krever ro til langsiktig jobbing. Det er dessuten et mål å bli sett på som en resurs og innspillspartner i forhold til kommunalforvaltningens utvikling av sine områdeplaner.

NÆRING OG SAMFUNN

Når det gjelder de næringsmessige aspektene ved globaliseringen, ser vi ikke motsetning mellom dette og å drive en småsamfunnsbasert næringshage. Tvert imot! Våre to største medlemsbedrifter retter seg i høy grad mot det internasjonale markedet – den største har også en utenlandsk eier. Men vi *som helhet* hører til et sted, og kan utvikle oss gjennom synergiene ved å hente ut de kreative *sidene* som finnes i *alle* typer virksomheter. God jordsmonn for såkalte 'kreative klynger' finnes i den forstand ikke bare i bysamfunnet og på det regionale planet.

Prosjektleder for Gamvik Kreative senter er Yngvar Svendsen.

Telefon: 78 49 78 99

E-post: gamvikks@start.no